

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **RNDr. K. M. – L.**, Nám. M., B., IČO: X., zastúpenej advokátom Mgr. M. B., Advokátska kancelária B. & P., s.r.o., J., X. M. proti žalovanej: **V., a.s.**, B., M., IČO: X., **o zaplatenie 1 373,50 Eur (41 378,04 Sk)**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod spisovou značkou 24C 243/2007, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. novembra 2008 č. k. 2 Cob 82/2008-61, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 18. novembra 2008 č. k. 2 Cob 82/2008-61 **z r u š u j e** a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Žalobkyňa si 12. apríla 2007 uplatnila voči žalovanej právo na zaplatenie istiny vo výške 41 378,04 Sk ako nezaplatennej časti poplatku z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania v zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., a to za omeškanie so zaplatením faktúry č. 30709 zo dňa 1. augusta 2003 v upravenej výške 594 488,60 Sk so splatnosťou 1. septembra 2003 za výkony zdravotníckej starostlivosti (výdaj liekov pre jej poistencov). Predmetnú faktúru žalovaná zaplatila dňa 18. decembra 2007. V dôsledku tohto omeškania si žalobkyňa uplatnila tento poplatok, ktorú vyúčtovala žalovanej dňa 19. 03. 2007 v celkovej sume 63 610,28 Sk. V konaní sp. zn. 9C 47/04 vedeným Okresným súdom v Banskej Bystrici si žalobkyňa uplatnila časť tohto poplatku v sume 22 232,24 Sk. Predmetným návrhom sa teda domáhala zaplatenia zvyšku vyúčtovaného poplatku

z omeškania, ktorý predstavuje sumu 41 378,04 Sk. Zároveň si uplatnila i náhradu trov konania.

Okresný súd Bratislava V rozsudkom zo 4. februára 2008 č. k. 24C 243/2007-41 zamietol žalobu a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi konania súd prvého stupňa posúdil ako vzťah občianskoprávny, keď vychádzal z charakteru právneho postavenia účastníkov konania, účelu a predmetu činnosti účastníkov, spočívajúcom v poskytovaní zdravotníckej starostlivosti a vykonávaní zdravotného poistenia. Písomnú zmluvu podľa § 262 Obchodného zákonníka žalobkyňa a žalovaná neuzavreli.

Súd z vykonaného dokazovania zistil, že došlo k porušeniu záväzkového vzťahu, a to porušením povinnosti zaplatiť fakturovanú sumu v lehote splatnosti. Nárok žalobkyne na platenie sankcie za porušenie povinnosti zaplatiť faktúry včas, upravoval v čase vzniku záväzku osobitný predpis, ust. § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., a to vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Žalovaná nenamietala fakturovanú sumu, ani výpočet dní omeškania so zaplatením faktúry, avšak vzniesla námietku premlčania pohľadávky vzniknutej titulom poplatku z omeškania u predmetnej faktúry. Prvostupňový súd posudzoval premlčanie nároku na zaplatenie poplatku z omeškania faktúry a dospel k záveru, že došlo k premlčaniu nároku, a preto žalobu zamietol.

O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že nakoľko si úspešná žalovaná neuplatnila náhradu trov konania, preto jej ich nepriznal.

Na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) uznesením z 18. novembra 2008 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. d/ a ods. 2 O.s.p. zrušil a konanie vo veci zastavil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím došlo k res iudicata v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Z obsahu spisu vyplýva, že v konaní pred Okresným súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 9 C 47/2004, právoplatného dňa 29. septembra 2004, bola uložená

povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni úrok z omeškania zo sumy 594 488,60 Sk vo výške 13% ročne od 2. septembra 2003 do 17. decembra 2003, v celkovej sume 22 232,24 Sk. Uvedený rozsudok bol vydaný na základe návrhu žalobkyne, ktorý bol z dôvodu, že žalovaná včas neuhradila faktúru z roku 2003 č. 030709, preto si žalobkyňa uplatnila v zmysle § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. úrok z omeškania v žalovanej výške 594 488,60, pričom v časti prevyšujúcej 22 232,24 Sk vzala žalobu späť a konanie v tejto časti bolo zastavené.

Predmetom konania pred súdom prvého stupňa bolo uplatnenie časti poplatku z omeškania za oneskorenú úhradu faktúry splatnej v roku 2003, taktiež v zmysle § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. vo výške 0,1% denne, napriek tomu, že v skôr začatom konaní na Okresnom súde v Banskej Bystrici si už predmetnú sankciu za uvedené obdobie uplatnila a táto jej už bola priznaná, pretože nárok žalobkyne vyplýva z rovnakých skutkových i právnych okolností. Je vecou žalobkyne, pokiaľ sa v konaní pred Okresným súdom Banská Bystrica domáhala zaplataenia sankcie nižšej, než, na akú mala nárok a rozdiel si už nemohla uplatniť v novom konaní, keďže v danom prípade sa jedná o res iudicata v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Preto odvolací súd podľa ust. § 221 ods. 1 písm. d/ O.s.p. rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil a konanie vo veci zastavil. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešnej žalovanej nepriznal žiadne trovy, nakoľko si žiadne neuplatnila.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa dovolanie s poukazom na dovolací dôvod uvedený v § 237 písm. f/ O.s.p. Namietala, že krajský súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o tom, že sa jedná o prekážku veci rozhodnutej. Uviedla, že v tomto konaní sa nedomáha nároku, ktorý by bol právoplatne priznaný, alebo, ktorý by bol právoplatne zamietnutý. Domáha sa tej časti nároku na poplatok z omeškania, ktorý doteraz nebol žalovaným dobrovoľne zaplatený. Preto súd mal skúmať, či v čase omeškania zdravotnej poisťovne vznikol žalobkyni nárok na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Poukázala na súdnu prax (najmä v dôsledku publikovania zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR č. PL. z. ÚS 1/06), kde zdravotníckym zariadeniam prináleží nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne aj v prípadoch, ak k omeškaniu zdravotnej poisťovne došlo v čase, kedy bolo platné a účinné ustanovenie § 38 ods. 4 cit. zákona v znení upravujúcom poplatok z omeškania vo výške 0,01%, nakoľko dotknuté ustanovenie v takomto znení stratilo z dôvodu rozporu s Ústavou SR účinnosť a neskôr i platnosť. Zo zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR pritom vyplýva, že zdravotnícke

zariadenie jednoznačne malo a doteraz má za dotknuté obdobie omeškania zdravotnej poisťovne s úhradou splatných faktúr za poskytnutie zdravotníckej starostlivosti nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne. Zo strany žalobkyne pritom nikdy nedošlo k právnomu úkonu „vzdania sa práva na poplatok z omeškania“. Pod tento inštitút nemožno podradiť ani to, že v inom súdnom konaní sa žalobkyňa domáhala nároku z právneho titulu úroku z omeškania. Podľa názoru žalobkyne, súd má každú vec posudzovať samostatne bez ohľadu na to, aká právna argumentácia bola iným súdom v inom súdnom konaní zaujatá, t. j., ako už bolo uvedené vyššie, v prvom rade posúdiť tú skutkovú a právnu otázku, či má žalobkyňa za omeškanie s úhradou dotknutých faktúr nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne. Zo zákonného vymedzenia úloh V., a. s. zabezpečovala verejné potreby v oblasti zdravotníckej starostlivosti. Má za to, že prijatie záveru, že dotknutá jej činnosť v r. 2003 nespadá pod pojem „zabezpečovanie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky“ by bol v rozpore so znením a výkladom § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka a ustálenej súdnej praxe. Z tohto dôvodu považuje námietku premlčania za neopodstatnenú, pretože na záväzkový vzťah účastníkov konania je nutné aplikovať ustanovenia o premlčaní v Obchodnom zákonníku. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie bez nariadenia pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 O.s.p.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 239 O.s.p.

V prejednávanvej veci žalobkyňa podala dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. zrušený bez toho, aby odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania.

Dovolací súd nezistil podmienky, za ktorých ustanovenie § 239 O.s.p. pripúšťa dovolanie.

Dovolanie je vždy prípustné, ak ide o prípady závažných väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., a to aj vtedy, keď nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania uvedené v § 238 a § 239 O.s.p.

Žalobkyňa v dovolaní poukázala na prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Uvedené ustanovenie ochraňuje práva účastníka konania, ak súd nerešpektuje jeho procesné práva a vynesie rozhodnutie. Ide o prípady, ak súd napríklad účastníka riadne nepredvolá na pojednávanie, aj keď bolo potrebné ho predvolať, ak nebola dodržaná lehota na prípravu na pojednávanie, prípadne, ak súd o uplatnenom návrhu bezdôvodne nerozhodne.

Podľa obsahu spisu, žalobkyňa si predmetnou žalobou uplatnila právo na poplatok z omeškania, a to na časť istiny, ktorá nebola priznaná právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod spisovou značkou 9 C 47/2004. Je nepochybné, že v uvedenom konaní bolo žalobkyňi priznané právo na úrok z omeškania zo sumy 594 488,60 Sk za obdobie od 2. septembra 2003 do 17. decembra 2003 vo výške 13% ročne, spolu vo výške 22 232,24 Sk. V zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení V. a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní môže zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni uplatniť poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Žalobkyňa v žalobe uvádza, že za omeškanie s úhradou faktúry za rok 2003 poplatok z omeškania činil 63 610,28 Sk. V konaní na Okresnom súde Banská Bystrica sp. zn. 9C 47/2004 jej bola priznaná časť poplatku z omeškania vo výške 22 232,24 Sk. Žalobkyňa si preto uplatnila v tomto konaní doplatenie zvyšku vyúčtovaného poplatku z omeškania, ktorý predstavuje sumu 41 378,04 Sk.

Podľa názoru dovolacieho súdu je podstatné, že súd v prejednávanej veci rozhoduje o nároku na peňažné plnenie. Pritom je irelevantné, z akého právneho dôvodu je tento peňažný nárok uplatnený. Súd totiž predovšetkým pri posudzovaní jeho dôvodnosti vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť uplatnený nárok po právnej stránke, a to bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného peňažného plnenia je nesprávne uvedený, alebo vôbec nie je uvedený. Preto, ak súd právoplatne rozhodol len o časti uplatňovaného peňažného nároku, jeho zvyšok môže účastník uplatňovať, pričom mu nehrozí nebezpečenstvo, že sa mu nárok odmietne z dôvodu už rozsúdenej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že rozhodnutie vydané v konaní vedenom pred Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 9C 47/2004 nezakladá prekážku rozhodnutej

veci pre konanie, ktoré je predmetom dovolania. Peňažné plnenie, ktoré bolo žalobkyni priznané, predstavuje časť poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Žalobkyňa sa teda v konaní nedomáha duplicitného peňažného plnenia, resp. nároku, ktorý jej už bol právoplatne priznaný, ale len tej časti poplatku z omeškania, ktorý jej žalovaná dobrovoľne nezaplatila.

Preto, ak odvolací súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a zároveň konanie zastavil, odmietol tým rozhodnúť o tom, či je dôvodná uplatnená časť peňažného nároku z titulu poplatku z omeškania. Dovolací súd, preto dospel k záveru, že rozhodnutím odvolacieho súdu sa porušilo voči žalobkyni právo rozhodnúť o veci, čím sa jej odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedeného dôvodu, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. V novom rozhodnutí rozhodne o odvolaní žalobkyni proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa zo 7. marca 2008 a súčasne znova rozhodne aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2010

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. B.